

รายงานการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์

ของ สถานศึกษาในเขตภาคเหนือ
ปีงบประมาณ 2557

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องที่ศึกษา การศึกษาหาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ
ผู้ศึกษา สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
สังกัด สำนักงาน กศน. หน่วยงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
ที่ปรึกษา นายประเสริฐ หอมดี นางนาถยา ผิวมันกิจ นายสุวัฒน์ ธรรมสุนทร
ปีที่ศึกษา 2557

วัตถุประสงค์ของการศึกษา การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ และเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ

วิธีดำเนินการศึกษา มีพื้นที่ดำเนินการศึกษา ได้แก่ กศน.ตำบล ในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 196 แห่ง ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร กศน. ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา และผู้เรียนผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 196 แห่ง ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ผู้บริหาร กศน. ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา และผู้เรียนผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 127 แห่ง ซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ 1) แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของ กศน.อำเภอ ข้อมูล สภาพ ปัญหา และความต้องการการรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการ 2) แบบสัมภาษณ์ และ3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า

1. สภาพ ปัญหา ความต้องการ ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ

กศน.อำเภอมีความพร้อมทั้งด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต มีบางพื้นที่ที่ระบบเครือข่ายไม่ครอบคลุม ความเร็วในการ Upload/download คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ มีเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูล มีเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการศึกษา สามารถบริการแก่กลุ่มเป้าหมายได้ และมีการจัดข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าหน้าที่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน และครูและบุคลากรทางการศึกษา ของ กศน.อำเภอมีความรู้ ความสามารถในการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ กศน.อำเภอรู้จักเว็บไซต์ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ทั้ง 4 เว็บไซต์ คือ www.northnfe.net www.northnfe.ac.th, www.northnfe.org, www.northnfe.info ส่วน

ความต้องการบุคลากรต้องการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากสถาบัน กศน.ภาคเหนือมากที่สุดคือ การจัดทำบทเรียนออนไลน์

2. แนวทางในการจัดการศึกษาออนไลน์ คือ การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog จากผลการดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” มีผู้เข้ารับเข้าร่วมโครงการ จำนวน 24 คน จากการประเมินทุกคนสามารถจัดทำ blog ได้ และมีผลงาน blog ผู้เข้าร่วมโครงการทุกคนผ่านการประเมิน และมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.29) ซึ่งมีข้อคิดเห็นเพิ่มและข้อเสนอแนะให้สถาบัน กศน.ภาคเหนือดำเนินการ ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมาก เพราะฉะนั้นหากการอบรมมีประโยชน์มาก และสามารถนำความรู้การสร้างบทเรียนออนไลน์ด้วย blog ไปเผยแพร่ได้ ควรจัดอบรมอีกเพื่อให้ผู้ที่ยังไม่ได้เข้ารับการอบรมมีโอกาสเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และควรจัดอบรมเกี่ยวกับ Google ทุกด้าน

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในทศวรรษที่ผ่านมาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้การติดต่อ การเชื่อมโยงข้อมูลของโลกเข้าหากันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ ความเจริญ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม มีการแข่งขันการส่งออก การบริการ การลงทุน นำไปสู่การพัฒนา องค์ความรู้เทคโนโลยีร่วมสมัย มวลความรู้จากทั่วโลกต่างหลั่งไหลเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เป็น ฐานสำคัญต่อกลไกการจัดการศึกษาในทศวรรษนี้ ประการสำคัญผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันมี แนวโน้มสูงขึ้นอย่างมาก ทำให้ทุกหน่วยงาน สถานศึกษา องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้ ความสำคัญต่อการพัฒนา จัดทำ และสร้างเว็บไซต์ของตนขึ้น เพื่อเป็นฐานในการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้สารสนเทศขององค์กร

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา นับว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่า ทางการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นการปฏิรูปวิธีการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสื่อสารและโต้ตอบ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในแนวใหม่ เกิดความรู้ใหม่ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเพิ่มจำนวนแหล่ง สารสนเทศของครูผู้สอนและผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการ เรียนรู้ เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน เป็นส่วนสำคัญส่งผลให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้า เข้าถึง องค์ความรู้ ผ่านอุปกรณ์ช่องทางต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางทั้งภายในประเทศ และครอบคลุม ทั่วโลก อิสระทางความคิดของผู้คนจึงเปิดกว้างตามไปด้วย เนื่องจากคุณสมบัติของเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จาก สื่อการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อมัลติมีเดีย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เอกสารเว็บ (webpage) หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เอกสารสิ่งพิมพ์ ห้องสมุดดิจิทัล (digital library) หรือฐานข้อมูลช่องทาง แหล่งเรียนรู้ (portal web) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นำไปสู่การจัดการศึกษาออนไลน์ที่มีคุณภาพ ซึ่งปัจจุบัน ยอมรับกันว่าการจัดการศึกษาออนไลน์ จะเป็นส่วนเติมเต็มให้กับระบบการศึกษาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ ทุกช่วงเวลา จากสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างอิสระบนฐานความรู้ (Knowledge based) ที่สถานศึกษา และครูผู้สอนจัดเตรียมข้อมูลความรู้ไว้ที่ระบบการเรียนรู้บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และสามารถ เชื่อมโยงไปสู่แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร ไปใช้ในการจัดการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรบุคคล จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยปฏิรูป การศึกษา หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการศึกษาและการปฏิบัติ ส่งผลให้ เกิดการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษามีความหลากหลายได้มาตรฐาน นำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่ทัดเทียมกัน

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552 -2561 ซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพในปี พ.ศ. 2561 โดยมีการปฏิรูป การศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 3 ประเด็นหลัก คือการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมี คุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้น

ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษายุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เป็นผู้ที่มีความสามารถ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ก้าวไกลสู่สากล มีความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กำหนดหน้าที่อย่างชัดเจนด้านการส่งเสริม สนับสนุน และการดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ 2557 สำนักงาน กศน.นโยบายเร่งด่วน ข้อ 2 เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีคุณภาพ 2.1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) พัฒนาและเผยแพร่สื่อการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน

สถาบัน กศน.ภาคเหนือ เป็นสถานศึกษาขึ้นตรงกับสำนักงาน กศน. มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาสำหรับการเรียนรู้ของประชาชนทุกระดับ ด้วยวิธีการและช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด ยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของสถาบันภาคเหนือ เพื่อการดำเนินงานที่มั่นคง รองรับการพัฒนาด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับนโยบายหลักของสำนักงาน กศน. แผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของชาติ รวมถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถาบันกศน.ภาคเหนือ เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถาบันภาคเหนือ มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดส่วนหนึ่ง “ดำเนินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา เอื้ออำนวยประโยชน์ เพิ่มทางเลือกให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของ สำนักงาน กศน.” การศึกษาออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สถาบัน กศน.ภาคเหนือดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 โดยได้พัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนาหน้าสาระความรู้และหลักสูตรในรูปแบบเอกสารเว็บผ่านโปรแกรมสร้างหน้าเว็บ เอกสารเว็บสำเร็จรูป (web editor) การพัฒนาหลักสูตรบริการผ่านระบบการจัดการศึกษา Learn Square ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ ที่พัฒนาโดย ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ หรือเนคเทค (National Electronics and computer Center : NECTEC) (สถาบัน กศน.ภาคเหนือ. 2556.) มีการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับ 1) การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบออนไลน์และสนับสนุนการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนา สาระ เนื้อหา หลักสูตรและการดำเนินการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยออนไลน์ที่ www.northnfe.ac.th และ <http://elearn.northnfe.ac.th> รวมถึงดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาออนไลน์ในภาพรวมของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ (สถาบัน กศน. ภาคเหนือ. 2556.) 2) การพัฒนาสมรรถนะทักษะพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการศึกษา

ต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นโครงการที่มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะ ความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการ และพัฒนาการเรียนรู้บนช่องทางเทคโนโลยีเว็บ (สถาบัน กศน. ภาคเหนือ. 2556.) 3) การพัฒนาและจัดการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบออนไลน์ เพื่อรองรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นโครงการที่มุ่งเน้นในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้เกี่ยวกับกลุ่มประเทศอาเซียน สำหรับใช้ดำเนินการจัดการศึกษาออนไลน์ให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สำนักงาน กศน. บนระบบ LMS : learning Square ที่เข้มแข็ง มีมาตรฐานต่อการเรียนรู้เต็มกระบวนการ ตั้งแต่การดำเนินการจัดหลักสูตร การจัดการชั้นเรียน การสอนจนถึงการวัดและประเมินผล (สถาบัน กศน. ภาคเหนือ. 2556. รายงานผลโครงการการพัฒนาและจัดการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบออนไลน์ เพื่อรองรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน) 4) การวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาสังกัด กศน. ในเขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและทดลองรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ที่เหมาะสมต่อการจัดของสถานศึกษา และการเข้าเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียน ในพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ โดยใช้ไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ PDF และ 2) เพื่อศึกษาข้อจำกัดในการแสดงผลไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ PDF ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาออนไลน์บนระบบ LMS ของสถาบัน กศน. ภาคเหนือ

ในปีงบประมาณ 2557 สถาบัน กศน. ภาคเหนือ จึงกำหนดโครงการการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน. ในเขตภาคเหนือ ปีงบประมาณ 2557 เพื่อศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมกับผู้เรียนผู้รับบริการและสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนผู้รับบริการมากที่สุด สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนผู้รับบริการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน. ในเขตภาคเหนือ

ขอบเขตการศึกษา

ด้านพื้นที่

พื้นที่ดำเนินการศึกษา ได้แก่ กศน. ตำบล ในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 196 แห่ง

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้บริหาร กศน. ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา และผู้เรียนผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 196 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ แยกเป็น

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารผู้รับบริการ กศน. ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา และผู้เรียนผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 127 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารผู้บริหาร กศน.
ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา และผู้เรียนผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ
จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

- กลุ่มอิงตอย : กศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
- กลุ่มหล่ายตอย : กศน.อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
- กลุ่มห้าขุนศึก : กศน.อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
- กลุ่มอุ๋ข้าวอุ๋น้ำ : กศน.อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร

ด้านระยะเวลา

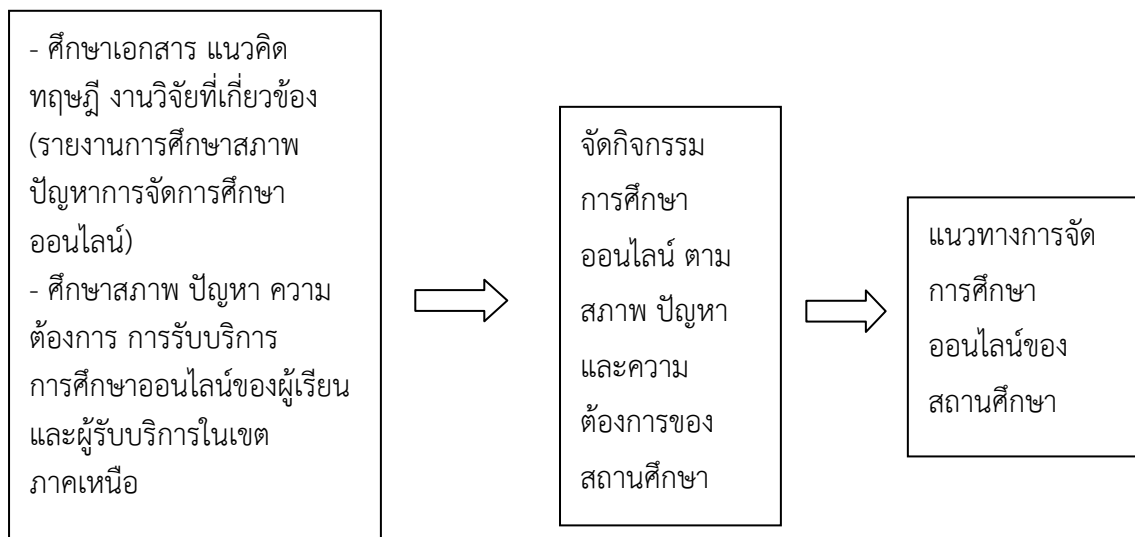
ระยะเวลาในการดำเนินการในช่วง มิถุนายน – กันยายน 2557

ด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการการรับบริการการศึกษาออนไลน์
2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้รับบริการด้านสภาพ ปัญหาและความต้องการ
การรับบริการการศึกษาออนไลน์

กรอบแนวคิดในการศึกษา

นิยามศัพท์

การศึกษาแบบออนไลน์ หมายถึง การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต (Internet) หรืออินทราเน็ต (Intranet) เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถ และความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและ

มัลติมีเดียอื่น ๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทุกคน สามารถติดต่อ ปรีक्षा แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียน ปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อ สื่อสารที่ทันสมัย (e-mail, web-board, chat) จึงเป็นการเรียน สำหรับทุกคน เรียนได้ทุกเวลา และทุกสถานที่

การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา หมายถึง การค้นหาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ ที่สามารถจัดการเรียนรู้ให้แก่ ผู้เรียน ผู้รับบริการตามสภาพ ปัญหา และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยที่สถานศึกษามีความพร้อมด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต และมีผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาแบบออนไลน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สถานศึกษาในเขตภาคเหนือมีแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ ที่สามารถให้บริการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน. ในเขตภาคเหนือ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ 2557 สำนักงาน กศน.
2. กรอบนโยบายของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. ยุทธศาสตร์การดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์และพันธกิจ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ
4. ปัจจัยความพร้อมและศักยภาพด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ
5. ความสำคัญของการศึกษาออนไลน์
6. ความสำคัญของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาออนไลน์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ 2557 สำนักงาน กศน.

นโยบายเร่งด่วน

ข้อ 2 เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีคุณภาพ

2.1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1) สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษา และกศน.ตำบล เพื่อสนับสนุนการบริหาร การจัดกิจกรรม และการให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและทันเวลา

2) พัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management Systems : LMS) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้ประโยชน์สำหรับการรับสมัคร การขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน

3) พัฒนาและเผยแพร่สื่อการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน

4) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management Systems : LMS) ให้สามารถใช้ระบบเพื่อจัดการเรียนรู้แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

1) พัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถใช้ ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management Systems : LMS) เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้อ การให้บริการทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์กับการยกระดับ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบ และเพิ่มโอกาสและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชน

2) จัดตั้งศูนย์สื่อ กศน. (ONEI Mwdia Center) ระกักับภูมิภาคและระดับประเทศ ที่เป็นศูนย์ผลิตและเผยแพร่สื่อ กศน. ที่มีคุณภาพเพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

3) จัดตั้งห้องปฏิบัติการทางภาษาในสถานศึกษา ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการอื่น

2.3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

1) พัฒนาระบบการให้บริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ให้เชื่อมโยงกับระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management Systems : LMS)

2) พัฒนาระบบช่องทางแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ (Portal Web) ที่มีเนื้อหาสาระที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้กับประชาชน (สำนักงาน กศน., 2556)

นโยบาย สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

นโยบายเร่งด่วน

1. เร่งรัดการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (SP2) ข้อ 3) จัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT เพื่อส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย

นโยบายและจุดเน้น

1. นโยบายด้านการศึกษานอกระบบ

จุดเน้นการดำเนินงาน

2) มุ่งเน้นจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและปรับพื้นฐานการศึกษาของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมค่ายวิชาการกิจกรรมเรียนปรับพื้นฐาน กิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และกิจกรรมจัดหาสื่ออุปกรณ์การสอนของครูหรือหนังสือที่นอกเหนือจากแบบเรียน รวมทั้งสร้างโอกาสในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย (สำนักงาน กศน., 2552)

จากนโยบายดังกล่าว สถานศึกษาได้รับสนับสนุน งบประมาณการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่อพ่วง จำนวนแห่งละ 6 เครื่องพร้อมระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในการจัดตั้งศูนย์ ICT ตำบล

2. กรอบนโยบายของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะเวลา พ.ศ. 2554 - 2563 ของประเทศไทย หรือ IT2020 พัฒนาจากกรอบนโยบายฯ ระยะเวลา พ.ศ. 2544 - 2553 หรือ IT2010 เพื่อความต่อเนื่องทางนโยบาย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้พัฒนากรอบนโยบาย ICT 2020 ขึ้นเพื่อเป็นกรอบการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของประเทศไทยในระยะเวลา 10 ปี (พ.ศ. 2554 - 2563) ซึ่งกำหนดกรอบภาพอนาคตด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยและนัยสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อ ข้อ 6 การปฏิรูปการศึกษารอบสอง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สะท้อนเจตนารมณ์ของการศึกษาไทยที่ต้องการปฏิรูประบบการศึกษาโดยยึดหลักการศึกษาลดชีวิต การมีส่วนร่วมของสังคมในการจัดการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ จุดอ่อนและปัญหาที่พบจากการปฏิรูปการศึกษาคั้งก่อนได้ถูกนำมาเป็นโจทย์สำหรับการปฏิรูปรอบสอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ภายใต้วิสัยทัศน์ที่กำหนดว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยมีแนวทางการพัฒนาที่เรียกว่า สี่ใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 1) การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ เด็กไทยและคนไทยในอนาคต 2) การพัฒนาครูยุคใหม่ 3) การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) การพัฒนาการบริหารจัดการยุคใหม่ ที่มุ่งเน้นเรื่องการกระจายอำนาจ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวและเป็นอิสระมากที่สุดควบคู่ไปกับการเน้นธรรมาภิบาล

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทในการปฏิรูปการศึกษารอบที่สองในหลายลักษณะ รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมียุคคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาและครอบครัว การจัดทำเนื้อหาสาระทางวิชาการทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา การเพิ่มพูนขีดความสามารถให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือฝึกทักษะในการผลิตช่างอาชีพที่มีคุณภาพสูง การเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลของมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนและการวิจัย การศึกษาในระบบออนไลน์ การจัดการศึกษาทางไกล สำหรับผู้ด้อยโอกาส และการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้พิการด้านต่าง ๆ และการให้ความรู้ตลอดจนทักษะที่จะสร้างให้เยาวชน ให้เป็นคนดีของชาติ โดยมีปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม ละเว้นจากการประพฤติชั่วต่าง ๆ เป็นต้น

ตามบทบาทภารกิจของ กศน. ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย บริการแก่ทุกกลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสและเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาออนไลน์ เป็นช่องทางสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ กศน.จะต้องนำมาใช้ในการจัดการศึกษาให้ครบทุกสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ

3. ยุทธศาสตร์การดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์และพันธกิจ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศ ณ วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2551 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนพิเศษ 60ง ลงวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2551) มีหน้าที่ดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาตามภารกิจ ที่เป็นบทบาทเดิมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ

สถาบันพัฒนาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ มุ่งเน้นการจัดการศึกษาโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษา ใช้เป็นเครื่องมือและเพิ่มช่องทางเลือกในการจัดการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือการศึกษาออนไลน์ โดยมอบหมายหน้าที่ให้ งานพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นหลักในการดำเนินการและขับเคลื่อนตามนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงาน กศน. ภายใต้วิสัยทัศน์และพันธกิจหลักของ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

เป็นสถานศึกษาที่มุ่งจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตลอดชีวิต

2. พันธกิจ

1. จัดและพัฒนาการศึกษาจากระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. วิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตลอดชีวิต

3. ส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงาน สถานศึกษา กศน.และภาคีเครือข่ายในภูมิภาคเพื่อพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. พัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา

นอกจาก วิสัยทัศน์และพันธกิจดังกล่าว สถาบัน กศน.ภาคเหนือ ยังได้กำหนดอัตลักษณ์ “ใฝ่เรียนรู้” เพื่อกำหนดลักษณะเฉพาะของผู้เรียน ผู้รับบริการของสถานศึกษา ยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ เพื่อดำเนินงานที่มั่นคง รองรับกับการพัฒนาทางเทคโนโลยี สอดคล้องกับนโยบายหลักของสำนักงาน กศน. แผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของชาติ รวมถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถาบันกศน.ภาคเหนือ ในปีงบประมาณ 2544 จึงมีการทบทวน ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ และพันธกิจ (พ.ศ. 2544 - 2557) เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถาบัน กศน. ภาคเหนือ มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดส่วนหนึ่ง ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ดำเนินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา เอื้ออำนวยประโยชน์ เพิ่มทางเลือกให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของ สำนักงาน กศน.”

พันธกิจ

1. ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อสนับสนุนกระบวนการจัดการศึกษาของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล ตามมาตรฐานของสำนักงาน กศน.

2. ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นเครื่องมือในการแสวงหา สร้างริเริ่มการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นสื่อกลางระหว่างบุคคลในสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ผู้เรียน และองค์กร เครือข่ายในการติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมสัมพันธ์อันดีต่อกัน

เป้าหมาย

1. พัฒนาการเรียนรู้และการศึกษาเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นฐานที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
2. พัฒนาระบบการบริหาร การจัดการและการให้บริการทางการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นองค์ประกอบในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ
4. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

กรอบการดำเนินงาน

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการจัดการศึกษาออนไลน์ จึงกำหนดกรอบการดำเนินงาน 7 งานหลัก ประกอบด้วย

1. งานจัดการศึกษา การเรียนรู้
2. งานออกแบบ พัฒนาและสร้างบทเรียน
3. งานออกแบบการแสดงผลและสื่อประกอบ
4. งานบริหารระบบฐานข้อมูลการเรียนรู้
5. งานจัดระบบฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ (Portal web)
6. งานบริหารความเสี่ยงของระบบจัดการศึกษาออนไลน์
7. งานพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับระบบจัดการศึกษาออนไลน์

สถาบัน กศน.ภาคเหนือ มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มช่องทางให้ผู้เรียน แสวงหาความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. ปัจจัยความพร้อมและศักยภาพด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ

สถาบัน กศน.ภาคเหนือมีความพร้อมด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนี้

- 1) ด้านโครงข่ายใยแก้วนำแสง

สถาบันกศน.ภาคเหนือเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีการบริหารจัดการด้านการสื่อสาร เครือข่ายที่เป็นระบบ ได้รับการสนับสนุนติดตั้งระบบโครงข่ายใยแก้วนำแสง ความเร็ว 10 Megabits จากกระทรวงศึกษาธิการ สถาบัน กศน.ภาคเหนือจึงเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่สามารถบริหารจัดการ ฐานการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 2) ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือและ Software

งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สถาบัน กศน.ภาคเหนือ มีเครื่องมือ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ที่มีประสิทธิภาพ และจำนวนเพียงพอ ในการสร้างระบบ Web Application สื่อ บทเรียน หลักสูตรออนไลน์ โดยใช้โปรแกรม หรือ Software ลิขสิทธิ์

- 3) ด้านระบบของเว็บไซต์และฐานการเรียนรู้

สถาบันกศน.ภาคเหนือมีความพร้อมของระบบการบริหารจัดการ และโครงสร้างฐานการเรียนรู้บนเครือข่ายออนไลน์ที่มีเสถียรภาพค่อนข้างสูง มีการบริการข้อมูล ข่าวสาร การจัดกิจกรรมทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการศึกษา ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งมีเว็บไซต์ จำนวน 3 เว็บไซต์ ดังนี้

3.1 เว็บไซต์ด้านข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ (www.northnfe.net)

เป็นเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน เพื่อแสดงข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน รวมถึงให้บริการด้านข้อมูลทางการศึกษาและด้านข่าวสาร เป็นเวทีกลางในการเผยแพร่กิจกรรมทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงาน สถานศึกษา 17 จังหวัดภาคเหนือ โดยมีฐานข้อมูลด้านข่าวสาร และเป็นฐานสำรองของการฝึกอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาออนไลน์

3.2 เว็บไซต์ด้านคลังสื่อและหลักสูตร (www.northnfe.org) เป็นเว็บไซต์ขนาดใหญ่ที่มีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นฐานหลักในการรวบรวมหลักสูตร และสื่อต่าง ๆ เพื่อการศึกษา เรียนรู้ และให้บริการงานทางวิชาการต่าง ๆ แก่หน่วยงาน สถานศึกษาและผู้สนใจทั่วไป

3.3 เว็บไซต์ด้านการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมออนไลน์ (www.northnfe.ac.th) เป็นเว็บไซต์ที่มีจุดประสงค์หลักในการเป็นฐานสำหรับการศึกษา (การศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย) และการฝึกอบรม เสริมทักษะความรู้ ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน.ในรูปแบบออนไลน์ โดยมีฐานข้อมูล ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียน ประเภทต่าง ๆ รวมถึงมีฐานข้อมูลช่องทางแหล่งเรียนรู้ (Portal web) ที่สนองต่อการเข้าสู่องค์ความรู้ที่ผ่านการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ

4) ด้านระบบเทคโนโลยีเว็บ

จากการที่เทคโนโลยีมีการพัฒนามาตรฐานไปสู่เทคโนโลยีเว็บที่สูงขึ้น ที่เรียกว่า Web 3.0 งานพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ของสถาบันกศน.ภาคเหนือ ดำเนินการวางแผน ในการปรับ เปลี่ยน เทคโนโลยีเว็บทั้ง 3 เว็บไซต์เดิมให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีเว็บที่เปลี่ยนไป โดยดำเนินการศึกษาและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ด้านการแสดงผล ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2548 เป็นต้นมา เว็บไซต์ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ใช้มาตรฐานการแสดงผลผ่าน Browser ขนาดความกว้าง 800 pixels เท่านั้น แม้ว่าในทางเทคนิค ปัจจุบัน ยังไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้โดยตรง แต่มาตรฐานการแสดงผลเพื่อการเรียนรู้ที่ดี มีมาตรฐานการแสดงผล ขนาดความกว้าง 1,024 pixels เอกสารเว็บของเว็บไซต์ จำนวน 3 แห่ง ซึ่งมีเอกสารเว็บมากกว่า 14,000 pages ซึ่งต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยน ซึ่งมาตรฐานการแสดงผลดังกล่าว สถาบัน กศน.ภาคเหนือ ต้องดำเนินการวางแผน ในการปรับเปลี่ยน โดยเร็ว

4.2 ด้านองค์ประกอบทางเทคโนโลยี ได้ดำเนินการศึกษาองค์ประกอบเทคโนโลยีเป็นหลายส่วน เพื่อนำมาใช้เสริมศักยภาพของเว็บไซต์ ในจุดต่าง ๆ อาทิ

1) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้พลังของ Social network เป็นเวทีกลางในการระดมพลังความคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาร่วมกัน

2) เทคโนโลยี Streaming โดยศึกษาการนำไฟล์วิดีโอที่ค้นมาทำการเข้ารหัสดิจิทัลใหม่ เพื่อนำไปสู่การจัดรายการฐานการเรียนรู้ด้วยวิดีโอที่ค้นออนไลน์ และเตรียมการพัฒนาระบบการจัดเก็บและเรียกใช้งานลักษณะ Digital Library ในอนาคต

3) นำเอา Web Application ในรูปของบล็อก (blog) มาพัฒนาเป็นฐานสร้างงาน สร้างหลักสูตร เพื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการเรียนรู้ เป็นการเข้าถึงข้อมูลที่ลงทุนต่ำ แต่มีประสิทธิภาพการใช้งานที่ค่อนข้างสูง

4) ศึกษาแนวทางการพัฒนา และการนำโปรแกรม (Software) ใหม่ มาใช้สนับสนุนการสร้างระบบ สร้างสื่อให้ทันสมัย

สถาบัน กศน.ภาคเหนือมีความพร้อมและมีศักยภาพด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งด้านโครงข่าย อุปกรณ์ เครื่องมือ และ Software ระบบฐานข้อมูล เว็บไซต์ ที่สามารถจัดจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียนผู้รับบริการ

5. ความสำคัญการศึกษาออนไลน์

ปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร (ICT-Information and Communication Technology) เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เหล่านี้เข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รองรับการพัฒนาและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในสังคม เศรษฐกิจแห่งความรู้ (knowledge-based economy/society) การใช้ e-Learning นับเป็นวิธีทางอย่างหนึ่งในการเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอน โดยการใช้วิวัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการศึกษา

การเรียนรู้แบบออนไลน์ หรือ e-Learning เป็นการศึกษาเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต (Internet) หรืออินทราเน็ต (Intranet) เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและมัลติมีเดียอื่น ๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคน สามารถติดต่อ ปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อ สื่อสารที่ทันสมัย (e-mail, web-board, chat) จึงเป็นการเรียนสำหรับทุกคน เรียนได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ (Learn for all : anyone, anywhere and anytime)

การนำ e-Learning ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนสามารถทำได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. สื่อเสริม (supplementary) นอกจากเนื้อหาที่ปรากฏในลักษณะ e-Learning แล้ว ผู้เรียนยังสามารถศึกษาเนื้อหาเดียวกันนี้ในลักษณะอื่น ๆ เช่น จากเอกสารประกอบการสอน เป็นต้น การใช้ e-Learning ในลักษณะนี้ผู้สอนเพียงต้องการให้ผู้เรียนมีทางเลือกอีกทางหนึ่งสำหรับการเข้าถึงเนื้อหา

2. สื่อเติม (complementary) ผู้สอนออกแบบเนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจาก e-Learning

3. สื่อหลัก (comprehensive replacement) เป็นการนำ e-Learning ไปใช้ในลักษณะแทนที่การบรรยายในห้องเรียน ผู้เรียนจะต้องศึกษาเนื้อหาทั้งหมดทางออนไลน์

องค์ประกอบของ e- learning ที่สำคัญมี 4 ส่วน คือ

1. เนื้อหา (content) สำหรับการเรียน การศึกษาแล้วไม่ว่าจะเรียนอย่างไรก็ตามเนื้อหาถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด e-Learning ก็เช่นกัน

2. ระบบบริหารการเรียน หรือ LMS ซึ่งย่อมาจาก e-Learning Management System ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสาร และการกำหนดลำดับของเนื้อหาในบทเรียน แล้วนำส่งผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ไปยังผู้เรียน ซึ่งรวมไปถึงขั้นตอนการประเมินผล ควบคุม และสนับสนุนการให้บริการทั้งหมดแก่ผู้เรียน ระบบบริหารการเรียนจะทำหน้าที่ตั้งแต่ผู้เรียนเริ่มเข้ามาเรียน โดยจัดเตรียมหลักสูตร บทเรียนทั้งหมดเอาไว้พร้อมที่จะให้ผู้เรียนได้เข้ามาเรียน เมื่อผู้เรียนได้เริ่มต้นบทเรียนแล้วระบบจะเริ่มทำงาน โดยส่งบทเรียนตามคำขอของผู้เรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ไปแสดงที่ web browser ของผู้เรียน จากนั้นระบบก็จะติดตามและบันทึกความก้าวหน้า รวมทั้งสร้างรายงานกิจกรรม และผลการเรียนของผู้เรียนในทุกหน่วยการเรียนอย่างละเอียด จนกระทั่งจบหลักสูตร

3. การติดต่อสื่อสาร มีเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ติดต่อสอบถาม ปรีกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างตัวผู้เรียนกับครู อาจารย์ผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนอื่นๆ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

- ประเภทช่วงเวลาเดียวกัน (synchronous) ได้แก่ chat
- ประเภทช่วงเวลาต่างกัน (asynchronous) ได้แก่ web-board, e-mail

4. การสอบ/วัดผลการเรียน โดยทั่วไปแล้วการเรียนไม่ว่าจะเป็นการเรียนในระดับใด หรือเรียนวิธีใด ก็ย่อมต้องมีการสอบ การวัดผลการเรียนเป็นส่วนหนึ่งอยู่เสมอการสอบ วัดผลการเรียนจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะทำให้การเรียนแบบ e-Learning เป็นการเรียนที่สมบูรณ์ บางวิชาจำเป็นต้องวัดระดับความรู้ก่อนสมัครเข้าเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในบทเรียน หลักสูตรที่เหมาะสมกับตนมากที่สุด ซึ่งจะทำให้การเรียนที่จะเกิดขึ้นเป็นการเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อเข้าสู่บทเรียนในแต่ละหลักสูตรก็จะมี การสอบย่อยท้ายบท และการสอบใหญ่ก่อนที่จะจบหลักสูตร

เนื้อหาของ e-learning สามารถแบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. ระดับเน้นข้อความออนไลน์ (text online) เนื้อหาจะอยู่ในรูปของข้อความเป็นหลัก ซึ่งมีข้อดีคือเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการผลิตเนื้อหาและการบริหารจัดการรายวิชาโดยผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาสามารถผลิตได้ด้วยตนเอง

2. ระดับรายวิชาออนไลน์เชิงโต้ตอบและประหยัด (low cost interactive online course) เนื้อหาจะอยู่ในรูปตัวอักษร ภาพ เสียง และวีดิทัศน์ ที่ผลิตขึ้นมาอย่างง่าย ๆ ซึ่งควรมีการพัฒนา LMS ที่ดี เพื่อช่วยผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาในการสร้างและปรับเนื้อหาให้ทันสมัยได้ด้วยตนเอง

3. ระดับรายวิชาออนไลน์คุณภาพสูง (high quality online course) เนื้อหาจะอยู่ในรูปของมัลติมีเดียที่มีลักษณะมีอาชีพ การผลิตต้องใช้ทีมงานในการผลิตที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (content experts) ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบการสอน (instructional designers) และผู้เชี่ยวชาญการผลิตมัลติมีเดีย (multimedia experts) เนื้อหาในระดับนี้ต้องมีการใช้เครื่องมือหรือโปรแกรมเฉพาะสำหรับการผลิตและเรียกดู เช่น Macromedia Flash หรือ Flash Player เป็นต้น

ข้อดีของ e-Learning

1. e-Learning ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านมัลติมีเดียที่ได้รับการออกแบบและผลิตอย่างมีระบบจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนจากสื่อข้อความเพียงอย่างเดียว
2. e-Learning ช่วยให้ผู้สอนสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าพฤติกรรมกรรมการเรียนของผู้เรียนได้อย่างละเอียดและตลอดเวลา
3. e-Learning ช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลใดก่อนหรือหลังก็ได้ ตามพื้นฐานความรู้ ความถนัด และความสนใจของตน ทำให้ได้รับความรู้และมีการจดจำที่ดีขึ้น
4. e-Learning ช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน และกับเพื่อนด้วย เครื่องมือต่าง ๆ มากมาย
5. e-Learning เป็นการเรียนที่ผู้เรียนแต่ละคน จะได้รับเนื้อหาของบทเรียนเหมือนเดิมทุกครั้ง
6. e-Learning ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ รวมทั้งเนื้อหาที่มีความทันสมัย และตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันได้อย่างทันที
7. e-Learning ทำให้เกิดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนในวงกว้างขึ้น เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อที่ควรคำนึงถึงของ e-Learning

1. ความสำคัญของ e-Learning อยู่ที่การออกแบบ ดังนั้นแม้ว่าเนื้อหา วิธีการ ที่มีอยู่จะส่งผ่านระบบเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตาม แต่ถ้ารูปแบบไม่น่าสนใจ ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ ก็ทำให้ผู้เรียนไม่อยากเรียน ก็จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาความรู้ การนำ e-Learning ไปใช้ นอกจากจะไม่ประสบความสำเร็จแล้วยังทำให้เพิ่มค่าใช้จ่ายและเสียเวลาอีกด้วย

2. การใช้ e-Learning ต้องมีการลงทุนในเรื่องเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่พร้อมด้วยอุปกรณ์มัลติมีเดีย และประสิทธิภาพของอุปกรณ์ที่ต้องเข้ากันได้ดี และต้องคำนึงถึงการเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการติดต่อสื่อสารทั้งระหว่างผู้เรียน ผู้สอนอีกด้วย

การเรียน การอบรม สัมมนาแบบ e-learning ออนไลน์ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญก็คือ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากกันและกัน และที่สำคัญอีกประการคือ ผู้สอนเองจะต้องมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบทันทีกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกโดดเดี่ยวหรือถูกทอดทิ้ง และจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศให้เกิดการแสดงความคิดเห็น แต่อย่างไรก็ตามผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง มีวินัยและมีการวางแผนระบบการเรียนให้เหมาะสมกับรูปแบบชีวิตของตนเอง จึงทำให้ e-learning เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (โปรดปราน พิตรสาร, 2547)

การศึกษาออนไลน์มีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้เรียนผู้รับบริการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของ กศน. ซึ่งผู้เรียน ผู้รับบริการ มีความหลากหลาย แตกต่างกัน ทั้ง ระดับความรู้ สติปัญญา ฐานะทางสังคม

เศรษฐกิจ การศึกษาออนไลน์จะเป็นทางเลือกที่ผู้เรียน สามารถเลือกเรียนรู้ได้ตามความสนใจ เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา เรียนซ้ำได้ ตามความพึงพอใจของแต่ละคน

6. ความสำคัญของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาออนไลน์

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) นอกจากจะเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งซึ่งส่งผลให้การใช้ชีวิตของคนปัจจุบันมีความสะดวกสบายมากขึ้น ยังทำให้คนในสังคมมีการติดต่อสื่อสารได้ง่ายและรวดเร็ว อำนวยความสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูล ในด้านการศึกษา พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในเว็บไซต์ของสถานศึกษา เช่น ระบบการสมัครเรียน การลงทะเบียน การจัดการหลักสูตร การจัดการตารางสอน การสร้างข้อสอบ การวัดผลและการประเมินผล ส่งผลให้การบริหารการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา มีคุณภาพ

นอกจากนี้หน่วยงาน สถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ดำเนินการจัดการศึกษาออนไลน์เพิ่มขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือการนำเอาเนื้อหาสาระ ความรู้ นำเสนอไว้ในเว็บไซต์ และการเปิดหลักสูตรการศึกษาผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ มีระบบการบริหารชั้นเรียน มีครูที่ปรึกษา มีระบบให้ความช่วยเหลือ และมีการวัด ประเมินผล วิธีนี้เรียกว่า LMS (Learning Management System) ที่ผู้เรียนต้องดำเนินการตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในเว็บไซต์นั้น ๆ ซึ่งรูปแบบนี้มีแนวโน้มได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันในหลายประเทศและมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก เปิดหลักสูตรการศึกษาแบบออนไลน์ในระดับปริญญามากขึ้น จึงบ่งชี้ได้ว่า การเรียนแบบออนไลน์มีมาตรฐานได้รับการยอมรับมากขึ้น

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในสถานศึกษานับว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียน ผู้รับบริการ กศน.ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและสามารถนำไปปรับใช้ในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สถาบัน กศน.ภาคเหนือ ดำเนินการในปีงบประมาณ 2556 จำนวน 4 โครงการ ได้แก่

1) โครงการพัฒนาและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบออนไลน์และสนับสนุนการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนา สาระ เนื้อหา หลักสูตรและการดำเนินการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยออนไลน์ที่ www.northnfe.ac.th และ <http://elearn.northnfe.ac.th> รวมถึงดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาออนไลน์ในภาพรวมของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ

2) โครงการการพัฒนาสมรรถนะทักษะพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นโครงการที่มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการบริหารจัดการ และพัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์บนช่องทางเทคโนโลยีเว็บ

3) โครงการการพัฒนาและจัดการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบออนไลน์ เพื่อรองรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นโครงการที่มุ่งเน้นในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรด้านความรู้เกี่ยวกับกลุ่มประเทศอาเซียน สำหรับใช้ดำเนินการจัดการศึกษาออนไลน์ให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สำนักงาน กศน. บนระบบ LMS : Learning Square ที่เข้มแข็ง มีมาตรฐานต่อการเรียนรู้เต็มกระบวนการ ตั้งแต่การดำเนินการจัดหลักสูตร การจัดการชั้นเรียน การสอนจนถึงการวัดและประเมินผล วัตถุประสงค์ 1) พัฒนาหลักสูตรเพื่อจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบออนไลน์ และ 2) เพื่อจัดการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบออนไลน์ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผลการดำเนินงาน มีหลักสูตรรายวิชาเลือก จำนวน 3 รายวิชา ได้แก่ 1) รายวิชา สค 02020 สบายดีประเทศไทย ลาว 2) รายวิชา สค 02021 ขึ้นจ้าวเวียดนาม 3) รายวิชา สค 02023 เมียนมาร์นำศึกษา แต่ละหลักสูตร มี 9 หน่วยกิต ประกอบด้วยเนื้อหา 9 บทเรียน คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเทศ ภูมิศาสตร์ การเมืองการปกครอง ภาษาและคำศัพท์ง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมประเพณี สถานที่สำคัญ เศรษฐกิจ และวิธีปฏิบัติตนให้เหมาะสมในการเดินทางเข้าประเทศ และนำหลักสูตรดังกล่าวขึ้นสู่ระบบ Learning Square ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System : LMS) ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่พัฒนาโดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC) ซึ่งนำมาใช้บนฐานการเรียนรู้ออนไลน์ ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยมีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนผู้รับบริการที่เรียนรู้ รายวิชาจำนวน 3 รายวิชาที่ขึ้นระบบ Learning Square โดยจัดทำแบบสอบถามในระบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Application ผ่านเว็บไซต์ฐานการเรียนรู้ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ www.northnfe.ac.th/etrain ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้รับบริการในภาพรวมในระดับมากขึ้นไปร้อยละ 89.80

4) โครงการการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาสังกัด กศน.ในเขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและทดลองรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ที่เหมาะสมต่อการจัดของสถานศึกษา และการเข้าเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียน ในพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ โดยใช้ไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ PDF และ 2) เพื่อศึกษาข้อจำกัดในการแสดงผลไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ PDF ที่ส่งผลการจัดการศึกษาออนไลน์บนระบบ LMS ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษา 7 แห่งใน 4 จังหวัด โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ภายใต้เงื่อนไขคุณลักษณะ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ที่ใกล้เคียงกัน ผลการศึกษาพบว่า 1) ไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ PDF ไม่เป็นอุปสรรคต่อระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ LMS : learning Square 2) ไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ PDF สามารถแสดงผลได้ดี รวดเร็วบนหน้าเว็บปกติ ผ่าน Browser 3) สามารถแสดงผลได้ดีบนระบบปฏิบัติการที่ใช้ปัจจุบัน ตั้งแต่ Windows XP, Windows 7, และ Windows 8 4) ไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ PDF ตอบสนองการแสดงผลบน Browser มาตรฐาน Internet Explorer ที่มากับระบบปฏิบัติการ Windows ตั้งแต่เวอร์ชัน 7 อย่างสมบูรณ์ และยังสามารถแสดงผลผ่าน Browser : Google Chrome ได้ 5) ค่าความแตกต่างของการแสดงผลด้วยไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ PDF เมื่อแสดงผลโดยตรงด้วย Browser และผ่านระบบ LMS : learning Square มีความแตกต่างกันน้อยมาก 6) ความเร็วในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของหน่วยงาน สถานศึกษาหลายแห่งยังมีความเร็วค่อนข้างต่ำ

ทำให้มีอุปสรรคต่อการแสดงผลของหลักสูตรที่ทำด้วยไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ PDF 7) หน่วยงาน สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน.ที่กำหนดเป็นจุดศึกษาทดลองระบบนั้น มีศักยภาพด้าน เครื่องมือ ระบบการสื่อสารที่มีความพร้อมรองรับการดำเนินการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ได้ดี 8) หน่วยงาน สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดความระมัดระวังในการใช้งานระบบเครือข่าย ส่งผลให้ เครือข่ายภายในเสี่ยงต่อการบุกรุก โจมตี ส่งผลให้ระบบเครือข่ายของหน่วยงาน สถานศึกษาเกิด สภาวะ infect จากภัยคุกคามต่าง ๆ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการ

การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ และ2) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามกรอบแนวคิด กล่าวคือ ศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือในการศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล สภาพ ปัญหา ความต้องการ การรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ วิเคราะห์ข้อมูล จัดกิจกรรมการศึกษาตามความต้องการจากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล โดยดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. พื้นที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

มีวิธีการดำเนินงานในการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. วิธีการดำเนินงานในการศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการการรับบริการของผู้เรียน
2. วิธีการดำเนินงานในการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์

1.วิธีการดำเนินงานในการศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการการรับบริการของผู้เรียน

1.1 พื้นที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 พื้นที่ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการการรับบริการของผู้เรียน ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 โดยการใช้แบบสอบถาม

พื้นที่ดำเนินการศึกษา ได้แก่ กศน.อำเภอ ในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 196 แห่ง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร กศน. ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา และผู้เรียนผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 196 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร กศน. ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา และผู้เรียนผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 127 แห่ง ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน

1.1.2 พื้นที่การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการการรับบริการของผู้เรียน ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 โดยการใช้สัมภาษณ์ คือ กศน.ตำบล จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

กลุ่มอิงตอย	: กศน.ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
กลุ่มหล่ายตอย	: กศน.ตำบลบ้านสบฟ้า อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

กลุ่มห้าขุนศึก : กศน.ตำบลบ้านสวน อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

กลุ่มอู่ข้าวอู่น้ำ : กศน.ตำบลห้วยพรุ อำเภอตงเจริญ จังหวัดพิจิตร

ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มจากจังหวัดจากกลุ่มศูนย์จังหวัดในเขตภาคเหนือ กลุ่มศูนย์ละ 1 จังหวัด ได้จำนวน 4 จังหวัด ดังนี้ 1) กลุ่มอิงดอย คือ จังหวัดน่าน 2) กลุ่มหลายดอย คือ จังหวัดลำปาง 3) กลุ่มห้าขุนศึก คือ จังหวัดสุโขทัย 4) กลุ่มอู่ข้าวอู่น้ำ คือจังหวัดพิจิตร

ขั้นที่ 2 สุ่มอำเภอจากจังหวัด ๆ ละ 1 อำเภอ จำนวน 4 แห่ง ดังนี้ 1) น่าน คือ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ 2) จังหวัดลำปาง คือ อำเภอแจ้ห่ม 3) จังหวัดสุโขทัย คือ อำเภอเมืองสุโขทัย 4) จังหวัดพิจิตร คือ อำเภอตงเจริญ

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร/ข้าราชการ/ ครู กศน.ตำบล ของสถานศึกษาใน 4 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ 1) จังหวัดน่าน 2) จังหวัดลำปาง 3) จังหวัดสุโขทัย และ 4) จังหวัดพิจิตร

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร/ข้าราชการ/ ครู กศน.ตำบล ของสถานศึกษาใน 4 อำเภอ 1) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ 2) อำเภอแจ้ห่ม 3) อำเภอเมืองสุโขทัย และ 4) อำเภอตงเจริญ

ขั้นที่ 3 สุ่มตำบลจากอำเภอ ๆ ละ 1 ตำบล จำนวน 4 แห่ง ดังนี้ 1) ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน 2) ตำบลบ้านสบฟ้า อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง 3) ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย และ 4) ตำบลห้วยพรุ อำเภอตงเจริญ จังหวัดพิจิตร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร/ข้าราชการ/ ครู กศน.ตำบล ของสถานศึกษาใน 4 อำเภอ 1) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ 2) อำเภอแจ้ห่ม 3) อำเภอเมืองสุโขทัย และ 4) อำเภอตงเจริญ จำนวน 68 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร/ข้าราชการ/ ครู กศน.ตำบล จำนวน 4 แห่ง ดังนี้ 1) ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน 2) ตำบลบ้านสบฟ้า อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง 3) ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย และ 4) ตำบลห้วยพรุ อำเภอตงเจริญ จังหวัดพิจิตร จำนวน 20 คน

1.2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1.2.1 เครื่องมือ ในการศึกษาครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ

2) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ

1.2.2 การสร้างเครื่องมือ

1.2.2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ คณะผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการการรับบริการ การศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ เพื่อสอบถามผู้บริหาร กศน. ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา และผู้เรียนผู้รับบริการ ของ กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) คณะผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออนไลน์ พร้อมทั้งวิเคราะห์ประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 2) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- 3) สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดรายการที่จะตรวจสอบ เขียนรายการที่บ่งชี้การกระทำหรือพฤติกรรม และตรวจสอบว่ารายการนั้นชัดเจน ช้ำซ้อนกับรายการอื่นหรือไม่ จัดเรียงรายการให้เป็นลำดับ จัดเรียงเป็นหมวดหมู่
- 4) นำร่างแบบสอบถามความคิดเห็น เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นายอุดมศักดิ์ วงศ์พันธ์ นายสุวัฒน์ ธรรมสุนทร และนายอดิสอน ชูย์คำ
- 5) ปรับแก้แบบสอบถาม
- 6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบปลายปิด และปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของ กศน.อำเภอ และผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ที่อยู่ กศน.อำเภอ จำนวนบุคลากร เป็นแบบเติมค่าลงในช่องว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้จัดการศึกษาออนไลน์ ของสถานศึกษาเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended)

1.2.2.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ คณะผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการการรับบริการ การศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ เพื่อสอบถามผู้บริหาร กศน. ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา และผู้เรียนผู้รับบริการ ของ กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คณะผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- (1) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออนไลน์ พร้อมทั้งวิเคราะห์ประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- (2) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์
- (3) สร้างแบบ สัมภาษณ์โดยกำหนดรายการที่จะตรวจสอบ และตรวจสอบว่ารายการนั้นชัดเจน ช้ำซ้อนกับรายการอื่นหรือไม่ และสอดคล้องกับรายการที่ตรวจสอบในแบบสอบถาม
- (4) นำร่างแบบสัมภาษณ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นายอุดมศักดิ์ วงศ์พันธ์ นายสุวัฒน์ ธรรมสุนทร และนายอดิสอน ชูย์คำ
- (5) ปรับแก้แบบสัมภาษณ์
- (6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของ กศน.อำเภอ และผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ที่อยู่ กศน.อำเภอ จำนวนบุคลากร เป็นแบบเติมคำลงในช่องว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานะของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้จัดการศึกษาออนไลน์ ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended)

1.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในทุกด้าน ๆ ด้าน ดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ เป็นข้อมูลเชิงสำรวจ รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยส่งให้ กศน.อำเภอ จำนวน 127 แห่ง ดำเนินการตอบแบบสอบถามและส่งกลับ

2. แบบสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร/ข้าราชการ/ ครู กศน.ตำบล ของสถานศึกษาใน 4 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ 2) อำเภอแจ้ห่ม 3) อำเภอเมืองสุโขทัย และ 4) อำเภอดงเจริญ เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม คณะผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตนเอง

1.4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของ กศน.อำเภอ ข้อมูล สภาพ ปัญหา และความต้องการการรับบริการ การศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการ เป็นข้อมูลเชิงสำรวจ รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และจากข้อคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร/ข้าราชการ/ครู กศน.ตำบล ของสถานศึกษาใน 4 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ 2) อำเภอแจ้ห่ม 3) อำเภอเมืองสุโขทัย และ 4) อำเภอดงเจริญ เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

2.วิธีการดำเนินงานในการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์

ในขั้นตอนการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์นี้ นำข้อมูลจากการวิเคราะห์จากวิธีการดำเนินงานที่ กล่าวมาข้างต้น มาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” ระหว่างวันที่ 5 - 7 สิงหาคม 2557 ณ ห้องประชุม 1 สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

มีผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” จำนวน 24 คน เป็นตัวแทนของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ

2.1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1.1 เครื่องมือ ในการศึกษาครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- แบบประเมินความพึงพอใจ

2.1.2 การสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog”

คณะผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คณะผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาออนไลน์ พร้อมทั้งวิเคราะห์ประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 2) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- 3) สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดรายการที่จะตรวจสอบ เขียนรายการที่บ่งชี้การกระทำหรือพฤติกรรม และตรวจสอบว่ารายการนั้นชัดเจน ช้ำซ้อนกับรายการอื่นหรือไม่ จัดเรียงรายการให้เป็นลำดับ จัดเรียงเป็นหมวดหมู่
- 4) นำร่างแบบสอบถามความคิดเห็น เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นายอุดมศักดิ์ วงศ์พันธ์ นายสุวัฒน์ ธรรมสุนทร และนายอดิสอน ชูย์คำ
- 5) ปรับแก้แบบสอบถาม
- 6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด และปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกศน.อำเภอ และผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ที่อยู่ กศน.อำเภอ จำนวนบุคลากร เป็นแบบเติมคำลงในช่องว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจต่อการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านวิทยากร 3) ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ 4) ด้านผลที่ได้รับจากการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Opend Ended)

2.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านวิทยากร 3) ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ 4) ด้านผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ ดำเนินการเก็บเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ

2.4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลความพึงพอใจต่อการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านวิทยากร 3) ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ 4) ด้านผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ เป็นข้อมูลจากข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ ปีงบประมาณ 2557 นี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูล สภาพ และความต้องการการกรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ และนำข้อมูล สภาพ และความต้องการของสถานศึกษามาจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาตามความต้องการ โดยนำเสนอผลการศึกษา เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการการกรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการการกรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ

1. ข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการการกรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือจากแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	51	40.20
หญิง	76	59.80
รวม	127	100.00
2. อายุ		
21 - 40 ปี	60	47.20
41 - 60 ปี	67	52.80
รวม	127	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. การศึกษา		
ม.ปลาย	2	1.60
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	3.10
ปริญญาตรี	68	53.60
ปริญญาโท	53	41.70
รวม	127	100.00
4. สถานะ		
ครูและบุคลากรทางการศึกษา	83	65.40
ผู้บริหาร	38	29.90
อื่น ๆ (ผู้เรียนผู้รับบริการ / เจ้าหน้าที่)	6	4.70
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ โดยการแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละ จำนวน 127 คน สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 เป็นผู้ชาย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20

2. อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ ระหว่าง 41 - 60 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 52.80 รองลงมาคือ อายุ 21-40 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20

3. การศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 53.60 รองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 41.70 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10 และ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 ตามลำดับ

4. สถานะ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา มากที่สุด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 65.40 รองลงมา คือ ผู้บริหาร จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 29.90 และอื่น ๆ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้รับบริการ และเจ้าหน้าที่ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการของผู้จัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน กศน.อำเภอใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในด้านต่าง ๆ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การบริหารจัดการ		
ใช้	121	95.30
ไม่ใช้	6	4.70
รวม	127	100.00
2. การจัดการศึกษา		
ใช้	111	87.40
ไม่ใช้	16	12.60
รวม	127	100.00
3. การบริการ		
ใช้	101	79.50
ไม่ใช้	26	20.50
รวม	127	100.00
4. การจัดการศึกษาออนไลน์		
ใช้	77	60.60
ไม่ใช้	50	39.40
รวม	127	100.00
5. อื่น ๆ		
ใช้	5	3.90
ไม่ใช้	122	96.10
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 2 กศน.อำเภอใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในด้านการบริหารจัดการมากที่สุด จำนวน 121 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 95.30 รองลงมาคือใช้ในการจัดการศึกษา จำนวน 111 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 87.40 ด้านการบริการ จำนวน 101 แห่ง เป็นร้อยละ 79.50 การจัดการศึกษาออนไลน์ จำนวน 77 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 60.60 และใช้ในด้านอื่น ๆ จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่กศน.อำเภอได้รับการสนับสนุนจากชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานภายนอก

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้รับการสนับสนุน	17	13.40
2. น้อยกว่า 10 เครื่อง	71	55.90
3. 11 – 20 เครื่อง	27	21.30
4. 21 เครื่องขึ้นไป	12	4.70
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 3 กศน.อำเภอได้รับการสนับสนุนจากชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานภายนอก จำนวนน้อยกว่า 10 เครื่องอยู่ระดับมากที่สุด จำนวน 71 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 55.90 รองลงมา คือ ตั้งแต่ 11-20 เครื่อง จำนวน 27 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 221.30 ไม่ได้รับการสนับสนุน จำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.40 และได้รับ 21 เครื่องขึ้นไป จำนวน 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 94.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงอัตราความเร็วค่า download/ Upload ในการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากสำนักงาน กศน.

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 Mbps/500 kbps	26	20.50
2. 2 Mbps/1 Mbps	27	21.25
3. 4 Mbps/2 Mbps	27	21.25
4. 10 Mbps/5 Mbps	47	37.00
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 4 อัตราความเร็วค่า download/ Upload ในการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากสำนักงาน กศน. มากที่สุดคือ 10 Mbps/5 Mbps จำนวน 47 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมา คือ 2 Mbps/1 Mbps และ 4 Mbps/2 Mbps จำนวน 27 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.25 และ 4 Mbps/2 Mbps จำนวน 27 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.25 และ 1 Mbps/500 kbps จำนวน 26 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน กศน.อำเภอที่มีเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มี	120	74.80
ไม่มี	7	25.20
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 5 กศน.อำเภอที่มีเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูล จำนวน 120 แห่งคิดเป็นร้อยละ 74.80 และไม่มีมีเว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูล จำนวน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.20

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน กศน.อำเภอที่มีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าหน้าที่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มี	95	94.50
ไม่มี	32	5.50
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 6 กศน.อำเภอมีการจัดข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าหน้าที่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน จำนวน 95 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 94.50 และไม่มีการจัดข้อมูลส่วนบุคคล และเจ้าหน้าที่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน จำนวน 32 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.50

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการศึกษา ของกศน.อำเภอ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มี	97	76.40
ไม่มี	30	23.60
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 7 กศน.อำเภอ มีเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการศึกษา จำนวน 97 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 76.40 และไม่มีเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23.60

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ศูนย์สารสนเทศ (ICT) ประจำตำบล ของกศน.อำเภอ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มี	1	0.80
2. มี 1-5 แห่ง	116	91.30
3. มี 6 - 10 แห่ง	7	5.50
4. มีมากกว่า 11 แห่ง	3	2.40
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 8 กศน.อำเภอ มีศูนย์สารสนเทศ (ICT) ประจำตำบลมากที่สุด จำนวน 1-5 แห่ง จำนวน 116 อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 91.30 รองลงมามี 6 - 10 แห่ง จำนวน 7 อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 5.50 และไม่ได้รับการสนับสนุน จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงความต้องการพัฒนาบุคลากรด้านต่างๆของกศน.อำเภอ จากสถาบัน กศน.ภาคเหนือ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การจัดทำบทเรียนออนไลน์		
ต้องการ	125	98.40
ไม่ต้องการ	2	1.60
รวม	127	100.00
2. การบริหารเครือข่ายองค์กร		
ต้องการ	110	86.60
ไม่ต้องการ	17	13.40
รวม	127	100.00
3. การจัดทำห้องเรียน e-learning ด้วยหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ		
ต้องการ	122	96.10
ไม่ต้องการ	5	3.90
รวม	127	100.00
4. การจัดทำเว็บไซต์สถานศึกษา		
ต้องการ	119	93.70
ไม่ต้องการ	8	6.30
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 9 บุคลากรต้องการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากสถาบันกศน.ภาคเหนือมากที่สุดคือการจัดทำบทเรียนออนไลน์ จำนวน 125 แห่งคิดเป็นร้อยละ 98.40 รองลงมา คือ การจัดทำห้องเรียน e-learning ด้วยหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ จำนวน 122 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.10 การจัดทำเว็บไซต์สถานศึกษา จำนวน 119 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 93.70 และการบริหารเครือข่ายองค์กร จำนวน 110 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 86.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน กศน.อำเภอ ที่รู้จักเว็บไซต์ของ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. www.northnfe.net		
รู้จัก	95	74.80
ไม่รู้จัก	32	25.20
รวม	127	100.00
2. www.northnfe.ac.th		
รู้จัก	76	59.80
ไม่รู้จัก	51	40.20
รวม	127	100.00
3 www.northnfe.org		
รู้จัก	34	26.80
ไม่รู้จัก	93	73.20
รวม	127	100.00
4. www.northnfe.info		
รู้จัก	13	10.20
ไม่รู้จัก	114	89.80
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 10 กศน.อำเภอรู้จักเว็บไซต์ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือมากที่สุด คือ www.northnfe.net จำนวน 95 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 74.80 รองลงมาคือ www.northnfe.ac.th จำนวน 76 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 59.80 www.northnfe.org จำนวน 34 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.80 และwww.northnfe.info จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของ กศน.อำเภอที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อยกว่าร้อยละ 25	2	1.60
2. ร้อยละ 26 - 50	6	4.70
3. ร้อยละ 51 - 75	22	17.30
4. ร้อยละ 76 - 100	97	76.40
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 11 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของ กศน.อำเภอมีความรู้ ความสามารถในการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือร้อยละ 76 -100 จำนวน 97 แห่ง คิดเป็นร้อยละ

76.40 รองลงมา คือร้อยละ 51-75 จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.30 ร้อยละ 26-50 จำนวน 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.70 และน้อยกว่าร้อยละ 25 จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.60 ตามลำดับ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากข้อคำถามปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. การจัดการศึกษาออนไลน์ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน
2. ควรจัดอบรมบุคลากรหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เช่น การดูแลวัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ การซ่อมคอมพิวเตอร์ การจัดทำ การตัดต่อวิดีโอทัศน์ หรือสารคดีต่าง ๆ ในรูปแบบของหนังสือ การผลิตสื่อมัลติมีเดีย การทำสื่อออนไลน์ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน
3. ควรเชื่อมโยงเว็บไซต์ กศน.อำเภอกับเว็บไซต์ กศน.ภาคเหนือ ในการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์
4. สถานศึกษามีข้อจำกัดเกี่ยวกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุม ความเร็ว ในการ Upload/download ต่ำ และคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์คุณภาพค่อนข้างต่ำ
5. ควรมีการนิเทศ ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาออนไลน์ในพื้นที่
6. ควรมีสถานศึกษาต้นแบบที่จัดการศึกษาออนไลน์ และเชิญชวนให้ครูได้เรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในสถานศึกษาของตนเองได้ชัดเจนขึ้น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการการกรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียน และผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ จากการสัมภาษณ์

1. กศน.อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

กศน.อำเภอเมือง มีเครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต โดยได้รับการสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์จาก องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 28 เครื่อง ได้รับงบประมาณจากสำนักงาน กศน. โครงการภายใต้ปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 11 เครื่อง ศูนย์เรียนรู้ไอซีที อีก 6 แห่ง ๆ ละ 6 เครื่อง ส่วนกศน.ตำบลที่เหลือมีเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาพร้อมระบบอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้สถานศึกษายังมีเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมระบบอินเทอร์เน็ตบริการที่ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด และที่ กศน.อำเภอ มีผู้รับผิดชอบด้านคอมพิวเตอร์เพื่อจัดการศึกษา (สมมาตร คงเรือง, สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2557) ส่วนผู้เรียน ผู้รับบริการสามารถเลือกใช้บริการได้จาก กศน.ตำบลทั้ง 6 แห่ง จากห้องสมุดประชาชนจังหวัด และ กศน.อำเภอ (พิมพ์ใจ จันทร์โพยม, สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2557) ทั้งนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้สมาร์ทโฟน พร้อมอินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว

จึงสามารถเรียนรู้ผ่านออนไลน์ได้ ในด้านความต้องการในการพัฒนาบุคลากร สถานศึกษาต้องการพัฒนาครูเรื่องการจัดทำบทเรียนออนไลน์ การจัดห้องเรียน e-learning ด้วยหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ (คณิตา เอี่ยมภู, สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2557) ในส่วนนักศึกษา กศน. มีความสะดวกในการไปใช้บริการอินเทอร์เน็ตทั้งจากห้องสมุดประชาชน และศูนย์ ICT ขององค์การบริหารส่วนตำบล (ปิยภัทร เอี่ยมภู, สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2557)

2. กศน.อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร

กศน.อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร มีความพร้อมในด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต จำนวน 25 เครื่อง ได้รับงบประมาณจากสำนักงาน กศน. โครงการภายใต้ปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 11 เครื่อง ศูนย์เรียนรู้ไอซีที อีก 2 แห่ง ๆ ละ 6 เครื่อง ส่วนกศน.ตำบลที่เหลืออีก 3 แห่ง มีเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมระบบอินเทอร์เน็ต ตำบลละ 1 เครื่อง ในด้านความต้องการในการพัฒนาบุคลากร สถานศึกษาต้องการพัฒนาครูเรื่องการจัดทำบทเรียนออนไลน์ การจัดห้องเรียน e-learning ด้วยหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ (มาเลียม จันทร์พรม, สัมภาษณ์ 27 มิถุนายน 2557) นอกจากนี้สถานศึกษายังมีเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมระบบอินเทอร์เน็ตบริการที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด และที่ กศน.อำเภอ และสถานศึกษายังมีผู้รับผิดชอบด้านคอมพิวเตอร์เพื่อจัดการศึกษา (ทิพวรรณ บุญอินทร์, สัมภาษณ์ 27 มิถุนายน 2557) ส่วนผู้เรียน ผู้รับบริการสามารถเลือกใช้บริการได้จาก กศน.ตำบลทั้ง 6 แห่ง จากห้องสมุดประชาชนจังหวัด และ กศน.อำเภอ (นายชา นาคำ, สัมภาษณ์ 27 มิถุนายน 2557) ทั้งนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้สมาร์ตโฟน พร้อมอินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว จึงสามารถเรียนรู้ผ่านออนไลน์ได้ (สุมาลี ม้าทอง, สัมภาษณ์ 27 มิถุนายน 2557)

3. กศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

กศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีระบบอินเทอร์เน็ต และเครื่องคอมพิวเตอร์ เพียงพอต่อการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย โดยจัดบริการที่ กศน.อำเภอ และมีศูนย์ ICT ขององค์การบริหารส่วนตำบล (ศิริลักษณ์ มั่นเหมาะ, สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2557) นอกจากนี้ เครือข่ายของภาคเอกชน มีแผนการวางระบบเครือข่ายที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติภายใน ปี 2557 นี้ ซึ่งคาดว่าจะกลุ่มเป้าหมายสามารถมีระบบอินเทอร์เน็ตผ่าน แท็บเล็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ (ศัษณภรณ์ อินปัญญา, สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2557) ส่วนความต้องการในการพัฒนาบุคลากร กศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีความต้องการพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดทำบทเรียนออนไลน์ การจัดห้องเรียน e-learning ด้วยหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ และการจัดทำเว็บไซต์สถานศึกษา (นิมิตร หงสนันท์, สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2557) นักศึกษา กศน.และประชาชน สนใจและใฝ่เรียนรู้ โดยเฉพาะเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น การสืบค้นจาก เว็บไซต์ เฟสบุ๊กส์ เป็นต้น (ปรานอม ใจการ, สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2557)

4. กศน.อำเภอแจ้ห่ม

กศน.อำเภอแจ้ห่มมีเครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่พร้อมต่อการใช้บริการของผู้เรียน เพราะว่าผู้เรียนมาใช้ไม่พร้อมกัน ขึ้นอยู่กับเวลาว่างของแต่ละคนที่ไม่ตรงกัน ในการพัฒนาบุคลากร สถานศึกษาต้องการพัฒนาครูเรื่องการจัดทำบทเรียนออนไลน์ การจัดห้องเรียน e-learning ด้วยหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ (อำภรณ์ ช่างเกวียน, สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2557) สถานศึกษามีครูกศน.ตำบล และบรรณารักษ์เป็นผู้อำนวยความสะดวก นอกจากนี้ผู้เรียนบางส่วนใช้สมาร์ตโฟน พร้อมอินเทอร์เน็ต ที่สามารถเรียนรู้ผ่านออนไลน์ได้ ส่วนความต้องการของครูต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำบทเรียนออนไลน์เป็นลำดับแรก (เบญญาภา คำปิ่น, สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2557) ส่วนผู้เรียน ผู้รับบริการให้ข้อมูลว่านักศึกษา กศน.ส่วนใหญ่ ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตไว้ที่บ้าน เพราะมีบุตรหลานที่กำลังศึกษา และบางส่วนเป็นผู้ที่มีฐานะดี มีสมาร์ตโฟน พร้อม สัญญาณอินเทอร์เน็ต (กรพิพย์ มีมานะ, สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2557)

ตอนที่ 2 แนวทางจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการการรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ ในส่วนของความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาต่าง ๆ จาก สถาบัน กศน.ภาคเหนือ และจากข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม จากข้อมูลที่วิเคราะห์พบว่าบุคลากรต้องการพัฒนามากที่สุด คือการจัดทำบทเรียนออนไลน์ จำนวน 125 แห่งคิดเป็นร้อยละ 98.40 และสถานศึกษา บุคลากรมีความพร้อมในการจัดการศึกษาออนไลน์ จึงดำเนินการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย Blog” มีผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 24 คนผ่านการอบรม จำนวน 24 คน มีผลงาน ดังนี้

ที่	ชื่อ-สกุล	อำเภอ	จังหวัด	ผลงานจัดทำ BLOG : URL Blog
1	นางอรรวรรณ พิงเพราะ	เมือง	ลำปาง	curriculumnfe1.blogspot.com
2	นางรสพร หม้อศรีใจ	เมือง	ลำปาง	hangchatfood.blogspot.com
3	นางกรรณิการ์ ยศดี	เมือง	ลำปาง	kannikar2506.blogspot.com
4	นางอุบลรัตน์ มีโชค	เมือง	ลำปาง	ubol57.blogspot.com
5	นายธนากร หน่อแก้ว	เมือง	ลำปาง	lampangfc.blogspot.com
6	นายเอกอนันท์ บุญพงษ์ไชยยันต์	เมือง	ลำปาง	nfe5101.blogspot.com
7	น.ส.กานต์ชนก แก้วทิพย์	ป่าซาง	ลำพูน	pasanglibrary.blogspot.com
8	น.ส.ธนาภรณ์ กุนดี	ป่า	แม่ฮ่องสอน	zomcomputerbasic.blogspot.com
9	นายวุฒิชัย เบิกบาน	เมือง	พะเยา	phayaonfe.blogspot.com
10	นายอาคม รสกัน	เมือง	แพร่	lessonsocial.blogspot.com

ที่	ชื่อ-สกุล	อำเภอ	จังหวัด	ผลงานจัดทำ BLOG : URL Blog
11	น.ส.อำภพร เขื่อนเชียงสา	เมือง	น่าน	nannfe.blogspot.com
12	นางวาสนา แก้วทุ่ง	เมือง	สุโขทัย	buddhasukhothai.blogspot.com
13	นายอนุสรณ์ ตรีพิชชารัตน์	เมือง	อุดรดิตถ์	pichanfe.blogspot.com
14	นายอุทัยรัตน์ แสงพระจันทร์	เมือง	พิษณุโลก	utairatnfempl.blogspot.com
15	นางภัทรานิษฐ์ งามวงศ์น้อย	เมือง	ตาก	pattranitng.blogspot.com
16	น.ส.ธัญญลักษณ์ จารุสุมน	เมือง	พิจิตร	nfephi.blogspot.com
17	นายปารัส ผากิ่ง	เมือง	นครสวรรค์	nakornsnfe.blogspot.com
18	นางพนารัตน์ ศรีตะลา	เมือง	กำแพงเพชร	byphanarut.blogspot.com
19	นางศิริพร อะหันตะ	เมือง	เพชรบูรณ์	librarycha.blogspot.com
20	น.ส.จิตาภา เกษศิลป์	หนองขา หย่าง	อุทัยธานี	nongkhyang.blogspot.com
21	น.ส.วรารัตน์ ปกติ	เมือง	ลำปาง	scilampang.blogspot.com
22	นางยุพิน ย่าหาน	เชียง แสน	เชียงราย	soonfhukchaingrai.blogspot.com
23	น.ส.นุชรี ใจมูล	ตรอน	อุดรดิตถ์	vegetablecropsproduction.blog spot.com
24	นายเสถียรพงศ์ ใจเย็น	เมือง	ลำปาง	papaenfe1.blogspot.com

ส่วนที่ 1 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย Blog”

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	7	29.20
หญิง	17	70.80
รวม	24	100.00
อายุ		
21-30 ปี	8	33.33
31-40 ปี	8	33.37
41-50 ปี	6	25.00
50 ปีขึ้นไป	2	8.30
รวม	24	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษาสูงสุด		
อนุปริญญา	1	4.20
ปริญญาตรี	17	70.80
ปริญญาโท	6	25.00
ปริญญาเอก	-	-
รวม	24	100.00
สถานะ		
ผู้บริหาร	-	
ข้าราชการ	7	29.20
พนักงานราชการ	12	50.00
อื่น ๆ (เจ้าหน้าที่)	5	20.80
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นการเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” โดยการแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ จำนวน 24 คน สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 เป็นผู้ชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20

2. อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.37 ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ

3. การศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 รองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอนุปริญญา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 ตามลำดับ

4. สถานะ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นพนักงานราชการ มากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ข้าราชการ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20 และอื่น ๆ ได้แก่เจ้าหน้าที่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย Blog”

การวิเคราะห์ ระดับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย Blog” ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านวิทยากร 3) ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ 4) ด้านผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ และแปลข้อมูลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.75 – 4.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 3.00 - 3.74	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 2.99	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 - 2.49	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจในด้านเนื้อหา

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา			
1. ความครบถ้วนของเนื้อหา	4.21	.41	มาก
2. ความชัดเจนของเนื้อหา	4.25	.44	มาก
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาต่อระยะเวลา	4.17	.70	มาก
4. เนื้อหาของหลักสูตรตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ	4.38	.71	มาก
5. จัดเนื้อหาเป็นไปตามลำดับขั้นตอน จากง่ายไปยาก	4.46	.65	มาก
รวม	4.29	.58	มาก

จากตารางที่ 13 ความพึงพอใจด้านเนื้อหา ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับดังนี้ จัดเนื้อหาเป็นไปตามลำดับขั้นตอน จากง่ายไปยาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 เนื้อหาของหลักสูตรตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ความชัดเจนของเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ความครบถ้วนของเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และความเหมาะสมของเนื้อหาต่อระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจในด้านวิทยากร

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านวิทยากร			
1. การแต่งกาย บุคลิก	4.42	.58	มาก
2. กิริยา มารยาท การวางตัว	4.38	.49	มาก

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
3. การเตรียมตัวและความพร้อมในการสอนหรือจัดกิจกรรม	4.63	.57	มากที่สุด
4. ความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน	4.58	.58	มากที่สุด
5. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	4.13	.61	มาก
6. การจัดการเรียนรู้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้	4.42	.65	มาก
7. การถ่ายทอดความรู้ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.42	.58	มาก
8. ความเอาใจใส่ การสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียนและความช่วยเหลือผู้เรียนจนเข้าใจหรือปฏิบัติได้	4.46	.58	มาก
9. การจัดการเรียนการสอนครบตามเวลาที่กำหนด	4.50	.59	มากที่สุด
10. การวัดและประเมินผลตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร	4.46	.77	มาก
รวม	4.44	.60	มาก

จากตารางที่ 14 ความพึงพอใจด้านวิทยากร ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ดังนี้ การเตรียมตัวและความพร้อมในการสอนหรือจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และการจัดการเรียนการสอนครบตามเวลาที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ ความเอาใจใส่ การสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียนและความช่วยเหลือผู้เรียนจนเข้าใจหรือปฏิบัติได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 การวัดและประเมินผลตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 การแต่งกาย บุคลิก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 การถ่ายทอดความรู้ชัดเจน เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 การจัดการเรียนรู้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 กิริยา มารยาท การวางตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจในด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์			
1. ความชัดเจนของข้อความ	4.08	.50	มาก
2. ความน่าสนใจของสื่อ	4.08	.71	มาก
3. สื่อและวัสดุอุปกรณ์มีความทันสมัย	4.04	.85	มาก
4. สื่อและวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน	4.17	.81	มาก
5. สื่อและวัสดุอุปกรณ์สอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.17	.86	มาก
รวม	4.10	.74	มาก

จากตารางที่ 15 ความพึงพอใจ ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดข้อ ดังนี้ สื่อและวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 สื่อและวัสดุอุปกรณ์สอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ความชัดเจนของข้อความ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ความน่าสนใจของสื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และสื่อและวัสดุอุปกรณ์มีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจในด้านผลที่ได้รับจากการเรียนรู้

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านผลที่ได้รับจากการเรียนรู้			
1. ระดับความรู้และความสามารถที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.29	.55	มาก
2. ความมั่นใจในการนำผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา	4.42	.58	มาก
3. สถานศึกษาสามารถขยายผลจากการเรียนรู้ครั้งนี้ไปสู่ผู้เรียน	4.17	.48	มาก
4. ความคาดหวังต่อการนำผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาจะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.17	.48	มาก
5. ความพึงพอใจต่อการรับบริการหรือเข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวม	4.50	.59	มากที่สุด
รวม	4.31	.53	มาก

จากตารางที่ 15 ความพึงพอใจ ด้านผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ความพึงพอใจต่อการรับบริการหรือเข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 รองลงมาคือความมั่นใจในการนำผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ระดับความรู้และความสามารถที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 สถานศึกษาสามารถขยายผลจากการเรียนรู้ครั้งนี้ไปสู่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และความคาดหวังต่อการนำผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาจะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

ตารางที่ 17 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจในภาพรวม

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา	4.29	.58	มาก
2. ด้านวิทยากร	4.44	.60	มาก
3. ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	4.10	.74	มาก
4. ด้านผลที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.31	.53	มาก
รวม	4.29	.61	มาก

จากตารางที่ 17 ความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวิทยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 รองลงมา คือ ด้านผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ตามลำดับ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากข้อคำถามปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. พึงพอใจมาก สามารถนำความรู้การสร้างบทเรียนออนไลน์ด้วยบล็อกไปเผยแพร่ได้
2. ควรจัดอบรมอีกเพื่อให้ผู้ที่ยังไม่ได้เข้ารับการอบรมมีโอกาสเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และควรจัดอบรมเกี่ยวกับ Google ทุกด้าน
3. เนื้อหาการอบรมมีประโยชน์มาก ควรเพิ่มระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอต่อการเรียนรู้

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียน และผู้รับบริการในเขตภาคเหนือ และเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ

การดำเนินการศึกษา ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการศึกษาออนไลน์ และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากสถานศึกษา กศน.อำเภอ จำนวน 127 แห่ง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง กศน.อำเภอ จำนวน 4 แห่ง และข้อมูลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ ด้วย blog” มีกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการอบรม จำนวน 24 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการศึกษา

1. สภาพ ปัญหา ความต้องการ ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ

1) กศน.อำเภอมีความพร้อมทั้งด้านเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตสามารถบริการแก่กลุ่มเป้าหมายได้

2) กศน.อำเภอมีเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูล

3) กศน.อำเภอมีการจัดข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าหน้าที่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน

4) กศน.อำเภอ มีเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการศึกษา

5) กศน.อำเภอทุกแห่ง มีศูนย์สารสนเทศ (ICT) ประจำตำบล

6) บุคลากรต้องการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากสถาบัน กศน.ภาคเหนือมากที่สุดคือ การจัดทำบทเรียนออนไลน์

7) กศน.อำเภอทุกแห่งรู้จักเว็บไซต์ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ทั้ง 4 เว็บไซต์ คือ www.northnfe.net www.northnfe.ac.th, www.northnfe.org, www.northnfe.info

8) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของ กศน.อำเภอมีความรู้ ความสามารถในการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

กศน.อำเภอมีความพร้อมทั้งด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต มีเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูล มีเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการศึกษา สามารถบริการแก่กลุ่มเป้าหมายได้ และมีการจัดข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าหน้าที่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน และครูและบุคลากรทางการศึกษา ของ กศน.อำเภอมีความรู้ ความสามารถในการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. การจัดการศึกษาออนไลน์ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน
2. สถานศึกษามีข้อจำกัดเกี่ยวกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุม ความเร็ว ในการ Upload/download ต่ำ และคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ
3. ควรจัดอบรมบุคลากรหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เช่น การดูแลวัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ การซ่อมคอมพิวเตอร์ การจัดทำ การตัดต่อวิดีโอทัศน์ หรือสารคดีต่าง ๆ ในรูปแบบของหนังสือ การผลิตสื่อมัลติมีเดีย การทำสื่อออนไลน์ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน
4. ควรเชื่อมโยงเว็บไซต์ กศน.อำเภอกับเว็บไซต์ กศน.ภาคเหนือ ในการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์
5. ควรมีการนิเทศ ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาออนไลน์ในพื้นที่
6. ควรมีสถานศึกษาต้นแบบที่จัดการศึกษาออนไลน์ และเชิญชวนให้ครูได้เรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในสถานศึกษาของตนเองได้ชัดเจนขึ้น

2. แนวทางในการจัดการศึกษาออนไลน์ คือ การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog จากผลการดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” มีผู้เข้ารับเข้าร่วมโครงการจำนวน 24 คน จากการประเมินทุกคนสามารถจัดทำ blog ได้ และมีผลงาน blog ผู้เข้าร่วมโครงการทุกคนผ่านการประเมิน และมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.29) ซึ่งมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะให้ สถาบันกศน.ภาคเหนือดำเนินการ ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจมาก เพราะว่าเนื้อหาการอบรมมีประโยชน์มาก และสามารถนำความรู้การสร้างบทเรียนออนไลน์ด้วย blog ไปเผยแพร่ได้ ควรจัดอบรมอีกเพื่อให้ผู้ที่ยังไม่ได้เข้ารับการอบรมมีโอกาสเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และควรจัดอบรมเกี่ยวกับ Google ทุกด้าน

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ ได้ทราบสภาพ ปัญหา ความต้องการการรับบริการการศึกษาออนไลน์ของผู้เรียนและผู้รับบริการของสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ และทราบแนวทางในการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. กศน.อำเภอมีความพร้อมทั้งด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต มีเว็บไซต์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูล มีเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการศึกษา สามารถบริการ

แก่กลุ่มเป้าหมายได้ และมีการจัดข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าหน้าที่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน และครูและบุคลากรทางการศึกษา ของ กศน.อำเภอมีความรู้ความสามารถในการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต แสดงว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาออนไลน์ ตามที่ โปรดปราน พิตรสาร (2547) กล่าวว่าปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร (ICT-Information and Communication Technology) เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เหล่านี้เข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รองรับการพัฒนา และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในสังคม เศรษฐกิจแห่งความรู้ (knowledge-based economy/society) การใช้ e-Learning นับเป็นวิถีทางอย่างหนึ่งในการเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอน โดยการใช้วิวัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการศึกษา การเรียนรู้แบบออนไลน์ หรือ e-Learning เป็นการศึกษารเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต (Internet) หรืออินทราเน็ต (Intranet) เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและมัลติมีเดียอื่น ๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคน สามารถติดต่อ ปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อ สื่อสารที่ทันสมัย (e-mail, web-board, chat) จึงเป็นการเรียนสำหรับทุกคน เรียนได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ (Learn for all : anyone, anywhere and anytime)

2. กศน.อำเภอทุกแห่ง มีศูนย์สารสนเทศ (ICT) ประจำตำบล

การที่ กศน.อำเภอทุกแห่งมีศูนย์สารสนเทศ (ICT) ประจำตำบลสืบเนื่องมาจาก เป็นนโยบายสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ที่เป็นนโยบายเร่งด่วน ข้อ 1 เร่งรัดการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (SP2) ข้อ 3 จัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT เพื่อส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย และกำหนดนโยบายและจุดเน้น ด้านการศึกษานอกระบบ ที่มุ่งเน้นให้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและปรับพื้นฐานการศึกษาของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมค่ายวิชาการกิจกรรมเรียนปรับพื้นฐาน กิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และกิจกรรมจัดหาสื่ออุปกรณ์การสอนของครู หรือหนังสือที่นอกเหนือจากแบบเรียน รวมทั้ง สร้างโอกาสในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งได้รับสนับสนุนงบประมาณการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง แห่งละ 6 เครื่อง ในการจัดตั้งศูนย์ ICT ตำบล เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนผู้รับบริการได้เรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต สำหรับค้นคว้าข้อมูล ต่อยอดความรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และในปีงบประมาณ พ.ศ.2557 สำนักงาน กศน. กำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอก

ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นโยบายเร่งด่วน ข้อ 2 เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีคุณภาพ โดยพัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนี้ 1) สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษา และกศน.ตำบลเพื่อสนับสนุนการบริหาร การจัดกิจกรรม และการให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและทันเวลา และ2) พัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management Systems : LMS) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้ประโยชน์สำหรับการรับสมัคร การขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ดังนี้ 1) พัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถใช้ ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management Systems : LMS) เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้อาจารย์ให้บริการทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์กับการยกระดับและการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและเพิ่มโอกาส และกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชน 2) จัดตั้งศูนย์สื่อ กศน. (ONEI Media Center) ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ที่เป็นศูนย์ผลิตและเผยแพร่สื่อ กศน.ที่มีคุณภาพเพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง และ3) จัดตั้งห้องปฏิบัติการทางภาษาในสถานศึกษา ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเป็นเครื่องมือ สำหรับการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการอื่น นอกจากนี้ยังกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดย 1) พัฒนาระบบการให้บริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ให้เชื่อมโยงกับระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management Systems : LMS) และ2) พัฒนาระบบช่องทางแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ (Portal Web) ที่มีเนื้อหาสาระที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้กับประชาชน

3. บุคลากรต้องการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากสถาบัน กศน.ภาคเหนือมากที่สุดคือ การจัดทำบทเรียนออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิสัย พันธกิจ และกรอบการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาออนไลน์ของ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ ที่ระบุนโยบายการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาออนไลน์ ประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) งานจัดการศึกษา การเรียนรู้ 2) งานออกแบบ พัฒนาและสร้างบทเรียน 3) งานออกแบบการแสดงผลและสื่อประกอบ 4) งานบริหารระบบฐานข้อมูลการเรียนรู้ 5) งานจัดระบบฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ (Portal web) 6) งานบริหารความเสี่ยงของระบบจัดการศึกษาออนไลน์ และ7) งานพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับระบบจัดการศึกษาออนไลน์ นอกจากนี้ สถาบัน กศน.ภาคเหนือมีศักยภาพและความพร้อมด้านต่าง ๆ ได้แก่ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีด้านโครงข่ายใย มีอุปกรณ์ เครื่องมือและ Software ที่มีประสิทธิภาพ และจำนวนเพียงพอ ในการสร้างระบบ Web Application สื่อ บทเรียน หลักสูตรออนไลน์ โดยใช้โปรแกรม หรือ

Software ลิขสิทธิ์ มีระบบของเว็บไซต์และฐานการเรียนรู้ จำนวน 3 เว็บไซต์ คือ 1) เว็บไซต์ด้าน ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ (www.northnfe.net) 2) เว็บไซต์ด้านคลังสื่อและหลักสูตร (www.northnfe.org) และ 3) เว็บไซต์ด้านการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมออนไลน์ มีความพร้อม ด้านระบบเทคโนโลยีเว็บ จากการพัฒนาเทคโนโลยีมีการพัฒนามาตรฐานไปสู่เทคโนโลยีเว็บที่สูงขึ้น ที่ เรียกว่า Web 3.0 งานพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ของสถาบัน กศน. ภาคเหนือ ดำเนินการวางแผน ในการปรับ เปลี่ยน เทคโนโลยีเว็บทั้ง 3 เว็บไซต์เดิมให้สอดคล้องกับ พัฒนาการของเทคโนโลยีเว็บที่เปลี่ยนไป เช่น ด้านการแสดงผลผ่าน Browser ขนาดความกว้าง 800 pixels ปรับเปลี่ยนเป็น ขนาดความกว้าง 1,024 pixels ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับเปลี่ยน นอกจากนี้ยังนำเอา Web Application ในรูปของบล็อก (blog) มาพัฒนาเป็นฐานสร้างงาน สร้าง หลักสูตร เพื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการเรียนรู้

4. กศน.อำเภอ ทุกแห่งรู้จักเว็บไซต์ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ทั้ง 4 เว็บไซต์ คือ www.northnfe.net www.northnfe.ac.th, www.northnfe.org, www.northnfe.info ซึ่ง เป็นไปตามที่สถาบันกศน.ภาคเหนือมีศักยภาพด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้ง ระบบโครงข่ายใยแก้วนำแสง ระบบเครือข่ายภายในสถาบัน กศน.ภาคเหนือ มีความพร้อมของระบบ การบริหารจัดการ และโครงสร้างฐานการเรียนรู้บนเครือข่ายออนไลน์ที่มีเสถียรภาพค่อนข้างสูง มีการ บริการข้อมูล ข่าวสาร การจัดกิจกรรมทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการศึกษา ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งมีเว็บไซต์ จำนวน 3 เว็บไซต์ คือ 1) เว็บไซต์ด้านข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ (www.northnfe.net) เป็น เว็บไซต์หลักของหน่วยงาน เพื่อแสดงข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน รวมถึงให้บริการด้านข้อมูลทาง การศึกษาและด้านข่าวสาร เป็นเวทีกลางในการเผยแพร่กิจกรรมทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ ให้กับหน่วยงาน สถานศึกษา 17 จังหวัดภาคเหนือ โดยมีฐานข้อมูลด้านข่าวสาร และเป็นฐานสำรอง ของการฝึกอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาออนไลน์ 2) เว็บไซต์ด้านคลังสื่อและหลักสูตร (www.northnfe.org) เป็นเว็บไซต์ขนาดใหญ่ที่มีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นฐานหลักในการรวบรวม หลักสูตร และสื่อต่าง ๆ เพื่อการศึกษา เรียนรู้ และให้บริการงานทางวิชาการต่าง ๆ แก่หน่วยงาน สถานศึกษาและผู้สนใจทั่วไป และ3) เว็บไซต์ด้านการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมออนไลน์ (www.northnfe.ac.th) เป็นเว็บไซต์ที่มีจุดประสงค์หลักในการเป็นฐานสำหรับการศึกษา (การศึกษา นอกกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย) และการฝึกอบรม เสริมทักษะ ความรู้ ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน.ในรูปแบบออนไลน์ โดยมี ฐานข้อมูล ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียน ประเภทต่าง ๆ รวมถึงมีฐานข้อมูลช่องทางแหล่งเรียนรู้ (Portal web) ที่สนองต่อการเข้าสู่องค์ความรู้ที่ผ่านการตรวจสอบอย่าง เป็นระบบ และนำเอา Web Application ในรูปของบล็อก (blog) มาพัฒนาเป็นฐานสร้างงาน สร้างหลักสูตร เพื่อการเรียนรู้ ออนไลน์ เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการเรียนรู้

5. แนวทางในการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ คือ การ จัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog เป็นความต้องการพัฒนาบุคลากรเป็นลำดับแรกที่สถานศึกษา ต้องการซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สถาบันกศน. ภาคเหนือ, 2556) กล่าวถึงเรื่องภารกิจจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบัน กศน.ในเขตภาคเหนือ

คือสถาบันกศน.ภาคเหนือมี เว็บไซต์ด้านการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมออนไลน์ (www.northnfe.ac.th) เป็นเว็บไซต์ที่มีจุดประสงค์หลักในการเป็นฐานสำหรับการศึกษา (การศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย) และการฝึกอบรม เสริมทักษะความรู้ ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน.ในรูปแบบออนไลน์ โดยมีฐานข้อมูล ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียน ประเภทต่าง ๆ รวมถึงมีฐานข้อมูลช่องทางแหล่งเรียนรู้ (Portal web) ที่สนองต่อการเข้าสู่องค์ความรู้ที่ผ่านการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ และพัฒนาให้ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อใช้เสริมศักยภาพของเว็บไซต์ เช่น เทคโนโลยี Streaming โดยศึกษาการนำไฟล์วิดีโอที่ค้นมาทำการเข้ารหัสดิจิทัลใหม่ เพื่อนำไปสู่การจัดการฐานการเรียนรู้ด้วยวิธีทัศน์ออนไลน์ และเตรียมการพัฒนาระบบการจัดเก็บและเรียกใช้งานลักษณะ Digital Libraryในอนาคต และนำเอา Web Application ในรูปของบล็อก (blog) มาพัฒนาเป็นฐานสร้างงาน สร้างหลักสูตร เพื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการเรียนรู้ เป็นการเข้าถึงข้อมูลที่ลงทุนต่ำ แต่มีประสิทธิภาพการใช้งานที่ค่อนข้างสูง ซึ่ง ของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาออนไลน์ นอกจากจะเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้การใช้ชีวิตของคนปัจจุบันมีความสะดวกสบายมากขึ้น ยังทำให้คนในสังคมมีการติดต่อสื่อสารได้ง่ายและรวดเร็วอำนวยความสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูล ในด้านการศึกษา พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในเว็บไซต์ของสถานศึกษา เช่น ระบบการสมัครเรียน การลงทะเบียน การจัดการหลักสูตร การจัดการตารางสอน การสร้างข้อสอบ การวัดผลและการประเมินผล ส่งผลให้การบริหารการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา มีคุณภาพ นอกจากนี้หน่วยงานสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ดำเนินการจัดการศึกษาออนไลน์เพิ่มขึ้น มีการดำเนินงาน 2 รูปแบบ คือ 1) การนำเอาเนื้อหาสาระ ความรู้ นำเสนอไว้ในเว็บไซต์ และ 2) การเปิดหลักสูตรการศึกษาผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ มีระบบการบริหารชั้นเรียน มีครูที่ปรึกษา มีระบบให้ความช่วยเหลือ และมีการวัด ประเมินผล วิธีนี้เรียกว่า LMS (Learning Management System) ที่ผู้เรียนต้องดำเนินการตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในเว็บไซต์นั้น ๆ ซึ่งรูปแบบนี้มีแนวโน้มได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันในหลายประเทศและมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก เปิดหลักสูตรการศึกษาแบบออนไลน์ในระดับปริญญามากขึ้น จึงบ่งชี้ได้ว่า การเรียนแบบออนไลน์มีมาตรฐาน ได้รับการยอมรับจากการศึกษามากขึ้น

ทั้งนี้สอดคล้องกับรายงานโครงการการพัฒนาและจัดการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบออนไลน์ เพื่อรองรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (สถาบัน กศน.ภาคเหนือ, 2556) ผลการดำเนินโครงการ มีหลักสูตรรายวิชาเลือก จำนวน 3 รายวิชา ได้แก่ 1) รายวิชา สค 02020 สบายดีประเทศไทย 2) รายวิชา สค 02021 ชินจ่าวเวียดนาม 3) รายวิชา สค 02023 เมียนมาร์น่าศึกษา แต่หลักสูตร มี 9 หน่วยกิต ประกอบด้วยเนื้อหา 9 บทเรียน คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเทศ ภูมิศาสตร์ การเมืองการปกครอง ภาษาและคำศัพท์ง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมประเพณี สถานที่สำคัญ เศรษฐกิจ และวิถีปฏิบัติตนให้เหมาะสมในการเดินทางเข้าประเทศ และนำหลักสูตรดังกล่าวขึ้นสู่ระบบ Learning Square ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System : LMS) ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่พัฒนาโดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology

Center : NECTEC) ซึ่งนำมาใช้บนฐานการเรียนรู้ออนไลน์ ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยมีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนผู้รับบริการที่เรียนรู้ รายวิชา จำนวน 3 รายวิชาที่ขึ้นระบบ Learning Square โดยจัดทำแบบสอบถามในระบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Application ผ่านเว็บไซต์ฐานการเรียนรู้ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ www.northnfe.ac.th/etrain ผลการประเมินความพึงพอใจของผลการศึกษพบว่า ผู้เรียนผู้รับบริการมีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมากขึ้นไปร้อยละ 89.80

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรวางแผนร่วมกับสำนักงาน กศน.จังหวัดเพื่อดำเนินการการจัดการศึกษาออนไลน์ ซึ่งแต่ละจังหวัด ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำบทเรียนออนไลน์ด้วย blog” ตามโครงการที่ศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมทุกคนมีความรู้ ความสามารถ มีผลงาน URL และเผยแพร่เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาออนไลน์ควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการศึกษาออนไลน์มีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.2 สถานศึกษาควรหาวิธีการนิเทศที่เหมาะสม เพื่อติดตามงานการจัดการศึกษาออนไลน์ของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

1.3 สำนักงาน กศน.จังหวัดควรเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินการจัดการศึกษาออนไลน์อย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า สถานศึกษายังมีความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แก่ การจัดห้องเรียน e-learning ด้วยหลักสูตรออนไลน์ ต่าง ๆ การจัดทำเว็บไซต์สถานศึกษา และการบริหารงานเครือข่ายองค์กร

บรรณานุกรม

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร “บทสรุปผู้บริหาร กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ.2554-2563 ของประเทศไทย ” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.mict.go.th (6 กันยายน 2557).

โปรดปราน พิตรสาร และคณะ. **ทนี่ e-learning**. กรุงเทพฯ : TJ book, 2547.

สถาบัน กศน. ภาคเหนือ. รายงานผลโครงการการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบออนไลน์ และสนับสนุนการจัดการศึกษาต่อเนื่อง. 2556.

สถาบัน กศน. ภาคเหนือ. รายงานผลโครงการการพัฒนาและจัดการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบออนไลน์ เพื่อรองรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. 2556.

สถาบัน กศน. ภาคเหนือ. รายงานผลโครงการการพัฒนาสมรรถนะทักษะพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2556.

สถาบัน กศน. ภาคเหนือ. 2556. รายงานผลโครงการการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาสังกัด กศน.ในเขตภาคเหนือปีงบประมาณ 2556.

สำนักงาน กศน. **นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน.ประจำปี พ.ศ. 2557.**

พิมพ์ครั้งที่ 3 กลุ่มแผนงาน สำนักงาน กศน. สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2556.

สำนักงาน กศน. **นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน.ประจำปี พ.ศ. 2553.**

กลุ่มแผนงาน สำนักงาน กศน. สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2552.

การสัมภาษณ์

คณิตา เอี่ยมภู, ผู้ใหญ่บ้านบ้านคลองตะเคียน ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย. สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2557.

ชา นาคำ, ผู้รับบริการ กศน.อำเภอตงเจริญ จังหวัดพิจิตร. สัมภาษณ์ 27 มิถุนายน 2557.

ทิพวรรณ บุญอินทร์, ครู กศน.อำเภอตงเจริญ จังหวัดพิจิตร. สัมภาษณ์ 27 มิถุนายน 2557.

นิมิตร หงสนันท์, ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน. สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2557.

เบญญาภา คำปันศรี, ครู กศน. อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2557.

ปรานอม ใจการ, ครูอาสาสมัครฯ กศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน. สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2557.

ปิยภัทร เอี่ยมภู, นักศึกษากศน.อำเภอเมืองสุโขทัย. สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2557.

พิมพ์ใจ จันทร์โพยม, ครูกศน.ตำบล กศน.อำเภอเมืองสุโขทัย. สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2557.

ภรพิพย์ มีมานะ, ผู้รับบริการ กศน.อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2557.

มาเลียม จันทร์พรม, ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร. สัมภาษณ์ 27 มิถุนายน 2557.

ศัษกฤตย์ อินปัญญา, นักศึกษากศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน. สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2557.

ศิริลักษณ์ มั่นเหมาะ, ข้าราชการครูกศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน. สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2557.

สมมาตร คงเรือง, ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองสุโขทัย. สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2557.

สุมาลี ม้าทอง, ผู้รับบริการ กศน.อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร. สัมภาษณ์ 27 มิถุนายน 2557.

อำภรณ์ ช่างเกวียน, ผู้อำนวยการกศน.อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2557.

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาออนไลน์
ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ ปีงบประมาณ 2557

ที่ปรึกษา

1. นายประเสริฐ หอมดี ผู้อำนวยการสถาบัน กศน.ภาคเหนือ
2. นางนารถยา ฝีมั่นกิจ รองผู้อำนวยการสถาบัน กศน.ภาคเหนือ
3. นายสุวัฒน์ ธรรมสุนทร ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

คณะผู้ศึกษา

1. นายอุดมศักดิ์ วงศ์พันธุ์ ครูเชี่ยวชาญ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
2. นางรสาพร หม้อศรีใจ ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
3. นางอุบลรัตน์ มีโชค ครูชำนาญการ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
4. นางกรรณิการ์ ยศดีอ ครูชำนาญการ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
5. นางวราพรพรรณ พูลสวัสดิ์ ครูชำนาญการ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

ผู้พิมพ์ รวบรวมและเรียบเรียง

นางรสาพร หม้อศรีใจ ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

บรรณาธิการ

นายนิรันดร์ ยงไสว ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

นางอรอรพรรณ ฝั่งเพราะ ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

ผู้ออกแบบปก

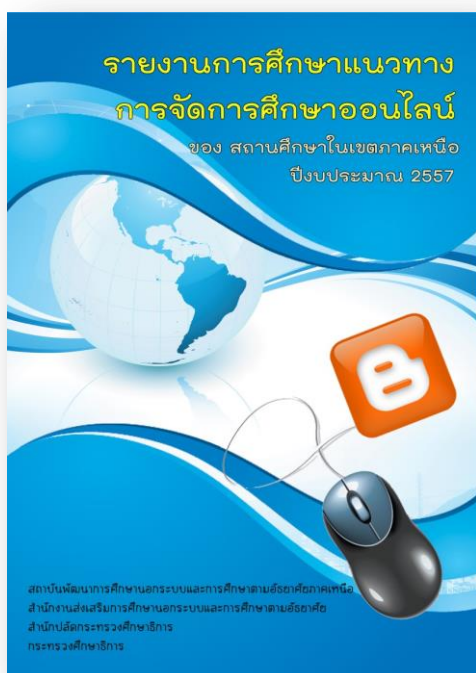
นายเสถียรพงศ์ ใจเย็น ครูผู้ช่วย สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

เผยแพร่ วันที่ 13 ตุลาคม 2557

ช่องทาง www.northnfe.org

<http://Morsrijai.blogspot.com>

facebook.com : Rasaporn Morsrijai

เอกสารวิชาการลำดับที่ 11/2557

พิมพ์ที่ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

ปก : เสถียรพงศ์ ใจเย็น